

Οικονομικές Καταστάσεις Κυπριακής Δημοκρατίας

2018

Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας

Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας
1441 Λευκωσία, Κύπρος
Τηλ: +357 22602310
Ιστοσελίδα: www.treasury.gov.cy

Οικονομικές Καταστάσεις Κυπριακής Δημοκρατίας 2018

Περιεχόμενα

	σελ.
Οικονομικές Καταστάσεις	
Έκθεση Γενικού Λογιστή της Δημοκρατίας	5 - 6
Έκθεση Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας	7 - 10
Λογαριασμός Εισπράξεων και Πληρωμών	11 - 12
Κατάσταση Υλοποίησης Κρατικού Προϋπολογισμού	13
Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις	14 - 24
Πρόσθετες πληροφορίες στις Οικονομικές Καταστάσεις	25 - 32

Κυπριακή Δημοκρατία

Οικονομικές Καταστάσεις

2018

Έκθεση Γενικού Λογιστή της Δημοκρατίας

Οι Οικονομικές Καταστάσεις της Κυπριακής Δημοκρατίας περιλαμβάνουν τα οικονομικά αποτελέσματα των Οικονομικών Φορέων που περιλαμβάνονται στον Κρατικό Προϋπολογισμό για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018. Ετοιμάστηκαν σύμφωνα με τις διατάξεις του Άρθρου 79 του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου του 2014 (Ν.20(Ι)/2014), περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- Λογαριασμό Εισπράξεων και Πληρωμών για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018,
- Κατάσταση Υλοποίησης Κρατικού Προϋπολογισμού για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018,
- Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις, και
- Πρόσθετες Πληροφορίες στις Οικονομικές Καταστάσεις.

Οι Οικονομικές Καταστάσεις ελέγχονται από τον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας και υποβάλλονται μαζί με την έκθεση ελέγχου και την ελεγκτική γνώμη από τον Υπουργό Οικονομικών στο Υπουργικό Συμβούλιο και στη Βουλή των Αντιπροσώπων.

2. Οι Οικονομικές Καταστάσεις έχουν ετοιμαστεί ακολουθώντας το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο για τον Δημόσιο Τομέα (ΔΛΠΔΤ) «Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση με βάση τη λογιστική αρχή των πραγματικών εισπράξεων και πληρωμών». Με τη βάση αυτή, τα έσοδα και οι δαπάνες των Οικονομικών Φορέων αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία εισπραξης ή πληρωμής τους.

3. Κατά το 2018, οι *Εισπράξεις από Λειτουργικές και Επενδυτικές Δραστηριότητες* ξεπέρασαν τις *Πληρωμές για Λειτουργικές και Επενδυτικές Δραστηριότητες*. Το Πλεόνασμα από *Λειτουργικές και Επενδυτικές Δραστηριότητες* που προέκυψε από τις οικονομικές πράξεις που έγιναν το 2018, ανήλθε σε €675 εκ. (2017: €652 εκ.). Μετά τη συμπερίληψη και των καθαρών πληρωμών για *Εξυπηρέτηση Δημόσιου Χρέους*, παρουσιάζεται πλεόνασμα ύψους €246 εκ. (2017: €134 εκ.). Λαμβάνοντας υπόψη και τις Αναλήψεις νέων Δανείων και Αποπληρωμές Δανείων προς Τρίτους που έγιναν κατά τη διάρκεια του 2018, προέκυψε *Πλεόνασμα* ύψους €2.970 εκ. (2017: Έλλειμα €357 εκ.).

Έσοδα

4. Τα Έσοδα από *Λειτουργικές και Επενδυτικές Δραστηριότητες* ανήλθαν σε €6.245 εκ. (2017: €6.328 εκ.). Τα Έσοδα ήταν μειωμένα κατά 1,3% σε σχέση με το 2017 και αποτελούνται κυρίως από *Έμμεσους Φόρους* 49% (2017: 51%), *Άμεσους Φόρους* 38% (2017: 35%) και *Άλλα Έσοδα* 13% (2017: 14%).

5. Οι κυριότερες πηγές εσόδων για το έτος 2018 ήταν:

Έμμεσοι Φόροι

Οι καθαρές εισπράξεις Έμμεσων Φόρων μειώθηκαν κατά €166 εκ. σε σχέση με το 2017. Η μείωση οφείλεται στις Επιστροφές Έμμεσων Φόρων, στα μειωμένα Τέλη Μεταβιβάσεων και στη μείωση στις εισπράξεις Φόρου Προστιθέμενης Αξίας. Τα έσοδα από τον Φόρο Προστιθέμενης Αξίας αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος των Έμμεσων Φόρων (2018: €1.920 εκ., 2017: €2.074 εκ.).

Άμεσοι Φόροι

Οι εισπράξεις των Άμεσων Φόρων αυξήθηκαν κατά €167 εκ. σε σχέση με το 2017 (2018: €2.386 εκ., 2017: €2.219 εκ.). Η αύξηση οφείλεται κατά κύριο λόγο στην αύξηση των εισπράξεων Εταιρικού Φόρου ενώ επηρεάζεται αντίστροφα από τη μείωση στις εισπράξεις του Ειδικού Φόρου Πιστωτικών Ιδρυμάτων.

Άλλα Έσοδα

Στα Άλλα Έσοδα περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων Έσοδα από Προσφορά Υπηρεσιών και Πώληση Αγαθών €304 εκ. (2017: €230 εκ.), Χορηγίες που λαμβάνονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση €140 εκ. (2017: €88 εκ.), Μέρισμα από την Κεντρική Τράπεζα €24 εκ. (2017: €59 εκ.) και Δικαιώματα Διαχείρισης Αερολιμένων και Λιμένων €73 εκ. (2017: €77 εκ.). Κατά το 2018 δε λήφθηκαν οποιαδήποτε μερίσματα από Οργανισμούς Δημοσίου Δικαίου (2017: CYTA €26 εκ.).

Δαπάνες

6. Οι Δαπάνες για Λειτουργικές και Επενδυτικές Δραστηριότητες ανήλθαν σε €5.570 εκ. (2017: €5.676 εκ.). Σε σχέση με το 2017, οι Δαπάνες μειώθηκαν κατά 1,9% κυρίως λόγω της μη συμπερίληψης (από το έτος 2018 και μετέπειτα) των επιστροφών Άμεσων και Έμμεσων Φόρων στα Λειτουργικά Έξοδα, ενώ επηρεάζεται αντίστροφα από αυξήσεις στα έξοδα Μισθοδοσίας, στις Λειτουργικές Δαπάνες και στις Κοινωνικές Παροχές.

7. Οι Δαπάνες για Λειτουργικές και Επενδυτικές Δραστηριότητες του έτους 2018 αποτελούνται κυρίως από Μεταβιβάσεις 38% (€2.124 εκ), Δαπάνες Προσωπικού 34% (€1.909 εκ), Λειτουργικές Δαπάνες 15% (€808 εκ), Συντάξεις και Φιλοδωρήματα 8% (€446 εκ) και Κεφαλαιουχικές Δαπάνες 5% (€283 εκ).

8. Οι Μεταβιβάσεις κατά το έτος 2018 ανήλθαν σε €2.124 εκ. (2017: €2.085) και αποτελούν τη μεγαλύτερη κατηγορία δαπανών του Κράτους. Αφορούν κυρίως χορηγίες και συνεισφορές του Κράτους σε διάφορους οργανισμούς και φυσικά πρόσωπα. Οι Κοινωνικές Παροχές αποτελούν τη μεγαλύτερη κατηγορία Μεταβιβάσεων.

Οι κυριότερες Κοινωνικές Παροχές κατά τη διάρκεια του έτους ήταν οι ακόλουθες:

- (α) Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα (2018: €236 εκ., 2017: €253 εκ.),
- (β) Το Επίδομα Τέκνου (2018: €104 εκ., 2017: €113 εκ.),
- (γ) Η Κοινωνική Σύμβαση (2018: €71 εκ., 2017: €70 εκ.),
- (δ) Η Φοιτητική Χορηγία (2018: €52 εκ., 2017: €50 εκ.), και
- (ε) Η Χορηγία σε συνταξιούχους με χαμηλά εισοδήματα (2018: €50 εκ., 2017: €47 εκ.).

9. Οι Δαπάνες Προσωπικού ανήλθαν κατά το έτος 2018 σε €1.909 εκ. (2017: €1.837 εκ.) σημειώνοντας αύξηση 3,9%. Το μεγαλύτερο μέρος των Δαπανών Προσωπικού αφορούν προσωπικό του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (34%), ενώ δεύτερο μεγαλύτερο είναι το Υπουργείο Υγείας (15%).

Χρηματοδοτικές Δραστηριότητες

10. Οι εισπράξεις από Χρηματοδοτικές Δραστηριότητες κατά το έτος 2018 ανήλθαν σε €4.957 εκ. (2017: €1.421 εκ.) ενώ οι πληρωμές ανήλθαν σε €2.233 εκ. (2017: €1.912 εκ.). Το μεγαλύτερο μέρος των εισπράξεων (€1,5 δισ.) αφορά έκδοση Ευρωπαϊκών Μεσοπρόθεσμων Γραμμάτιων και Ομόλογα που εκδοθήκαν προς την πρώτη Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα Λτδ.

Andreas Antoniadis

Ανδρέας Αντωνιάδης
Γενικός Λογιστής της Δημοκρατίας

2 Νοεμβρίου 2023

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΚΥΠΡΙΑΚΗ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Προς Γενικό Λογιστή

Έκθεση επί του Ελέγχου των Οικονομικών Καταστάσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018.

Θεσμικό πλαίσιο

Βάσει των προνοιών του άρθρου 116(1) του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, ο Γενικός Ελεγκτής «ελέγχει εν ονόματι της Δημοκρατίας, κάθε πληρωμή ή εισπραξη και κάθε λογαριασμό χρηματικών διαθεσίμων ή λοιπού ενεργητικού ή αναληφθεισών από τη Δημοκρατία ή για λογαριασμό της υποχρεώσεων, του οποίου η διαχείριση γίνεται από τη Δημοκρατία ή στο όνομά της, θεωρώντας και ελέγχοντας συνάμα κάθε τέτοιο λογαριασμό».

Ο περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμος του 2014 (Ν. 20(I)/2014) ορίζει ότι ο Γενικός Ελεγκτής ελέγχει, μεταξύ άλλων, τις οικονομικές καταστάσεις που περιλαμβάνουν όλους τους οικονομικούς φορείς που συμπεριλαμβάνονται στον Προϋπολογισμό της Δημοκρατίας και τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Γενικής Κυβέρνησης, οι οποίες ετοιμάζονται από τον Γενικό Λογιστή (άρθρο 79(1)) στη βάση Διεθνών Λογιστικών Προτύπων που ο ίδιος αποφασίζει. Οι πιο πάνω οικονομικές καταστάσεις υποβάλλονται για τον σκοπό αυτό στον Γενικό Ελεγκτή εντός έξι μηνών από το τέλος του οικονομικού έτους αναφοράς (άρθρο 79(5)). Βάσει του άρθρου 81 του ίδιου Νόμου, ο Γενικός Ελεγκτής διενεργεί τους ελέγχους στη βάση διεθνών αναγνωρισμένων προτύπων ελέγχου που ο ίδιος ήθελε αποφασίσει.

Ετοιμασία οικονομικών καταστάσεων

Η τέως Γενική Λογίστρια υπέβαλε στην Υπηρεσία μας, για έλεγχο, τις πρόχειρες οικονομικές καταστάσεις της Δημοκρατίας για το έτος 2018 με καθυστέρηση, τις 17.12.2019. Οι οικονομικές καταστάσεις ετοιμάστηκαν ακολουθώντας το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο για τον Δημόσιο Τομέα «Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση με Βάση τη Λογιστική Αρχή των Πραγματικών Εισπράξεων και Πληρωμών». Σύμφωνα με τη βάση αυτή, τα έσοδα και οι δαπάνες των οικονομικών φορέων αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία εισπράξης ή πληρωμής τους. Κατά τον έλεγχο εντοπίστηκαν και τέθηκαν ενώπιον του Γενικού Λογιστηρίου διάφορα θέματα, κυρίως σε σχέση με τον λογιστικό χειρισμό εισπράξεων και πληρωμών και την παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων, για τα οποία ζητήσαμε όπως γίνουν οι απαραίτητες διορθωτικές ενέργειες πριν από την έκδοση της Έκθεσης Ελεγκτή από την Υπηρεσία μας. Οι υπογραμμένες οικονομικές καταστάσεις υποβλήθηκαν στην Υπηρεσία μας από τον Γενικό Λογιστή στις 3.11.2023.

Συμπέρασμα επί της κανονικότητας εισπράξεων και πληρωμών

Εκτός από τα θέματα που αναφέρονται στην Ετήσια Έκθεση του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας για το 2018, με βάση τις ελεγκτικές διαδικασίες που διενεργήσαμε και τα τεκμήρια που εξασφαλίσαμε, δεν έχει περιέλθει στην αντίληψή μας οτιδήποτε που να μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι οι εισπράξεις και πληρωμές που καταγράφονται στις οικονομικές καταστάσεις δεν έχουν διενεργηθεί για τους σκοπούς για τους οποίους οι σχετικοί Προϋπολογισμοί εγκρίθηκαν από τη Βουλή των Αντιπροσώπων ή ότι οι οικονομικές συναλλαγές που καταγράφονται στις οικονομικές καταστάσεις δεν συμμορφώνονται με το νομοθετικό και διαδικαστικό πλαίσιο που τις διέπει.

Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω, μπορεί να δοθεί ένα συμπέρασμα περιορισμένης διασφάλισης για την κανονικότητα των εισπράξεων και πληρωμών για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018.

Γνώμη με επιφύλαξη

Έχουμε ελέγξει τις οικονομικές καταστάσεις της Κυπριακής Δημοκρατίας («η Δημοκρατία»), όπως παρουσιάζονται στις σελίδες 11 μέχρι 24 και οι οποίες αποτελούνται από τον Λογαριασμό Εισπράξεων και Πληρωμών και την Κατάσταση Υλοποίησης Κρατικού Προϋπολογισμού του έτους που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018, καθώς και περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών και σημειώσεις στις οικονομικές καταστάσεις.

Κατά τη γνώμη μας, εκτός από τις επιπτώσεις των θεμάτων που περιγράφονται στην παράγραφο της Βάσης για γνώμη με επιφύλαξη, οι συνημμένες οικονομικές καταστάσεις δίνουν αληθινή και δίκαιη εικόνα των εισπράξεων και πληρωμών της Κυπριακής Δημοκρατίας στις 31 Δεκεμβρίου 2018, σύμφωνα με το Διεθνές Πρότυπο για τον Δημόσιο Τομέα «Χρηματοοικονομική Αναφορά με βάση τη λογιστική αρχή των πραγματικών εισπράξεων και πληρωμών» και τις απαιτήσεις των περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμων του 2014 έως 2017.

Βάση για γνώμη με επιφύλαξη

i. Κράτηση ποσού από πληρωμές για κατασκευαστικά έργα.

Κατά την εκτέλεση κατασκευαστικών έργων από ανάδοχους εργολάβους, το κράτος κατακρατεί, από την πληρωμή προς τον ανάδοχο, ένα συγκεκριμένο ποσοστό, το οποίο παρουσιάζεται σε ξεχωριστό λογαριασμό καταθέσεων, μέχρι την οριστική παραλαβή και αποδοχή του έργου από το κράτος. Ωστόσο, στα έξοδα παρουσιάζεται ως πληρωμή ολόκληρο το ποσό της σύμβασης, κάτω από την ενότητα «Πληρωμές» του «Λογαριασμού Εισπράξεων και Πληρωμών», παρά το γεγονός ότι για το ποσό της κράτησης δεν έχει πραγματοποιηθεί ακόμη δαπάνη από το κράτος, και κατά συνέπεια δεν προέκυψε εκροή μετρητών. Η πρακτική αυτή δεν συνάδει με τη βάση ετοιμασίας των οικονομικών καταστάσεων. Πληροφόρηση σχετικά με το λογιστικό χειρισμό δίδεται στη σημείωση 1 των Οικονομικών Καταστάσεων, χωρίς, ωστόσο, να γίνεται αναφορά στα σχετικά ποσά. Το συνολικό ποσό είναι της τάξης των €16,9 εκ.

ii. Ενδοκυβερνητικές παραγγελίες.

Ο λογιστικός χειρισμός παραγγελιών για εκτέλεση έργων ή συντηρήσεων μεταξύ Τμημάτων του κράτους έχει ως αποτέλεσμα, η δαπάνη να περιλαμβάνεται στα επηρεαζόμενα κονδύλια έργων/συντηρήσεων δύο φορές, με σχετική καταχώριση εικονικής πίστωσης στα έσοδα. Κατά την καταχώριση της εικονικής εγγραφής δεν προκύπτει εισροή/ εκροή μετρητών. Η πρακτική αυτή δεν συνάδει με τη βάση ετοιμασίας των οικονομικών καταστάσεων. Για τα ποσά που προέκυψαν μέσω διαδικασίας ενδοκυβερνητικών παραγγελιών δίνεται πληροφόρηση στη σημείωση 5.3 των οικονομικών καταστάσεων.

Ο έλεγχός μας έχει διενεργηθεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων (ΔΠΑΕΙ). Οι ευθύνες μας, με βάση αυτά τα πρότυπα περιγράφονται περαιτέρω στην παράγραφο Ευθύνη του Γενικού Ελεγκτή για τον Έλεγχο των Οικονομικών Καταστάσεων της έκθεσής μας. Η Ελεγκτική Υπηρεσία είναι ανεξάρτητη Υπηρεσία, σύμφωνα με το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας και τον Κώδικα Δεοντολογίας («Κώδικας») που εκδίδεται από τον Διεθνή Οργανισμό Ανωτάτων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων και τις απαιτήσεις δεοντολογίας, που σχετίζονται με τον έλεγχο οικονομικών καταστάσεων στην Κύπρο και έχουμε συμμορφωθεί με τις άλλες ευθύνες δεοντολογίας, που απορρέουν από τις απαιτήσεις αυτές και τον Κώδικα. Πιστεύουμε, ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια, που έχουμε αποκτήσει είναι επαρκή και κατάλληλα για να αποτελέσουν βάση για την ελεγκτική μας γνώμη.

Έμφαση θέματος

Επισύρουμε την προσοχή στα ακόλουθα θέματα, τα οποία δεν αποτελούν βάση για διαφοροποίηση της γνώμης μας.

i. Συμψηφισμός Πληρωτέων και Εισπρακτέων ποσών.

Με βάση τις πρόνοιες του άρθρου 13 του περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμου (Ν.38(Ι)/2014), ο Γενικός Λογιστής δύναται, κατά την κρίση του, κατά τη διενέργεια οποιασδήποτε πληρωμής προς φυσικό ή νομικό πρόσωπο, να αποκόπτει οφειλόμενα ποσά προς οποιοδήποτε οικονομικό φορέα ή προς άλλο ειδικό ταμείο. Τα ποσά που συμψηφίζονται μέσω της διαδικασίας αυτής περιλαμβάνονται στις εισπράξεις και πληρωμές του έτους, παρόλο που δεν αφορούν σε ροή μετρητών. Παρά το γεγονός ότι η πρακτική αυτή δεν συνάδει με τη βάση ετοιμασίας των οικονομικών καταστάσεων, εξυπηρετεί την αρχή της πιστής αντιπροσωπευσης των συναλλαγών, σύμφωνα με την οποία οι συναλλαγές θα πρέπει να λογίζονται με τρόπο που να αντιπροσωπεύει την πραγματική οικονομική τους υπόσταση, παρά την νομική τους μορφή. Για την εφαρμογή της διαδικασίας συμψηφισμού δίνεται πληροφόρηση στη σημείωση 5.4 των οικονομικών καταστάσεων, ωστόσο δεν γίνεται αναφορά στα ποσά που συμψηφίστηκαν και πως επηρέασαν τα έσοδα και τις δαπάνες του έτους αναφοράς. Κατά συνέπεια, η σημείωση δεν κρίνεται ικανοποιητική.

ii. Εισροές μετρητών που αναγνωρίζονται σε λογαριασμούς καταθέσεων και εκροές μετρητών που αναγνωρίζονται σε λογαριασμούς προκαταβολών.

Με βάση την λογιστική πολιτική, συγκεκριμένες εισροές μετρητών παρουσιάζονται στους Λογαριασμούς Καταθέσεων και δεν παρουσιάζονται στα έσοδα του έτους. Αυτές αφορούν κυρίως σε εισροές που σύμφωνα με

το Γενικό Λογιστήριο δεν έχει πιστοποιηθεί η κυριότητα τους. Επίσης, συγκεκριμένες εκροές μετρητών δεν παρουσιάζονται στις δαπάνες του έτους αλλά καταχωρούνται σε λογαριασμούς προκαταβολών, και θα μεταφερθούν στις δαπάνες σε επόμενο έτος. Με βάση τη λογιστική αρχή των εισπράξεων και πληρωμών, οι εισροές αυτές θα έπρεπε να παρουσιάζονται ως έσοδα στις οικονομικές καταστάσεις του έτους κατά το οποίο εισπράχθηκαν και αντίστοιχα οι εκροές μετρητών να παρουσιάζονται στις δαπάνες τους έτους κατά το οποίο πληρώθηκαν. Πληροφόρηση σχετικά με τον λογιστικό χειρισμό και τα υπόλοιπα των λογαριασμών καταθέσεων και προκαταβολών δίνεται στις σημειώσεις 15 και 16 αντίστοιχα των οικονομικών καταστάσεων.

Άλλες πληροφορίες

Ο Γενικός Λογιστής είναι υπεύθυνος για τις άλλες πληροφορίες. Οι άλλες πληροφορίες παρουσιάζονται στην ενότητα «Πρόσθετες Πληροφορίες».

Η γνώμη μας επί των οικονομικών καταστάσεων δεν καλύπτει τις άλλες πληροφορίες και δεν εκφέρουμε οποιοδήποτε συμπέρασμα διασφάλισης επί αυτών.

Σχετικά με τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων, η ευθύνη μας είναι να διαβάσουμε τις άλλες πληροφορίες, έτσι ώστε να αξιολογήσουμε, κατά πόσο αυτές δεν συνάδουν ουσιωδώς με τις οικονομικές καταστάσεις ή με τη γνώση που έχουμε αποκτήσει κατά τη διάρκεια του ελέγχου, ή διαφαίνεται να είναι ουσιωδώς εσφαλμένες. Εάν, με βάση τις διαδικασίες που έχουμε πραγματοποιήσει, συμπεράνουμε ότι υπάρχει ουσιώδες σφάλμα σε αυτές τις πρόσθετες πληροφορίες, είμαστε υποχρεωμένοι να αναφέρουμε το γεγονός αυτό. Δεν έχουμε να αναφέρουμε τίποτα επί αυτού.

Ευθύνες του Γενικού Λογιστή για τις Οικονομικές Καταστάσεις

Ο Γενικός Λογιστής είναι υπεύθυνος για την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων, που δίνουν αληθινή και δίκαιη εικόνα σύμφωνα με το Διεθνές Πρότυπο για τον Δημόσιο Τομέα «Χρηματοοικονομική Αναφορά με βάση τη λογιστική αρχή των πραγματικών εισπράξεων και πληρωμών» και τις απαιτήσεις του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου και για εκείνες τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που ο Γενικός Λογιστής καθορίζει ως απαραίτητες, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδες σφάλμα, οφειλόμενου είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Ο Γενικός Λογιστής είναι υπεύθυνος για την επίβλεψη της διαδικασίας χρηματοοικονομικής αναφοράς της Δημοκρατίας.

Ευθύνες του Γενικού Ελεγκτή για τον Έλεγχο των Οικονομικών Καταστάσεων

Οι στόχοι μας, είναι να αποκτήσουμε λελογισμένη διασφάλιση για το κατά πόσον οι οικονομικές καταστάσεις στο σύνολό τους είναι απαλλαγμένες από ουσιώδες σφάλμα, οφειλόμενου είτε σε απάτη είτε σε λάθος και η έκδοση έκθεσης ελεγκτή, η οποία να περιλαμβάνει τη γνώμη μας. Λελογισμένη διασφάλιση συνιστά υψηλού βαθμού διασφάλιση, αλλά όχι εγγύηση, ότι ο έλεγχος όπως αυτός πραγματοποιήθηκε με βάση τα ΔΠΑΕΙ πάντοτε θα εντοπίζει ένα ουσιώδες σφάλμα, όταν αυτό υπάρχει. Σφάλματα δύναται να προκύψουν, είτε από απάτη, είτε από λάθος και θεωρούνται ουσιώδη εάν, μεμονωμένα ή αθροιστικά, θα μπορούσε εύλογα να αναμενόταν, ότι θα επηρεάσουν τις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών, που λήφθηκαν με βάση αυτές τις οικονομικές καταστάσεις.

Ως μέρος ενός ελέγχου σύμφωνα με τα ΔΠΑΕΙ, ασκούμε επαγγελματική κρίση και διατηρούμε επαγγελματικό σκεπτικισμό καθ' όλη τη διάρκεια του ελέγχου. Επίσης:

Αναγνωρίζουμε και αξιολογούμε τους κινδύνους για ουσιώδη σφάλματα στις οικονομικές καταστάσεις που οφείλονται είτε σε απάτη είτε σε λάθος, σχεδιάζουμε και εφαρμόζουμε ελεγκτικές διαδικασίες, οι οποίες ανταποκρίνονται στους κινδύνους αυτούς και λαμβάνουμε ελεγκτικά τεκμήρια, τα οποία είναι επαρκή και κατάλληλα για να αποτελέσουν τη βάση της γνώμης μας. Ο κίνδυνος μη εντοπισμού ενός ουσιώδους σφάλματος που οφείλεται σε απάτη είναι μεγαλύτερος από αυτόν που οφείλεται σε λάθος, λόγω του ότι η απάτη μπορεί να περιλαμβάνει συμπαιγνία, πλαστογραφία, εσκεμμένες παραλείψεις, ψευδείς δηλώσεις ή την παράκαμψη των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου.

Κατανοούμε τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που είναι σχετικές με τον έλεγχο, προκειμένου να σχεδιάσουμε ελεγκτικές διαδικασίες που είναι κατάλληλες υπό τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου της Δημοκρατίας.

Αξιολογούμε την καταλληλότητα των λογιστικών πολιτικών που χρησιμοποιήθηκαν και των σχετικών γνωστοποιήσεων που έγιναν από το Γενικό Λογιστήριο.

Αξιολογούμε τη συνολική παρουσίαση, δομή και περιεχόμενο των οικονομικών καταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων των γνωστοποιήσεων, και κατά πόσο οι οικονομικές καταστάσεις αντικατοπτρίζουν τις συναλλαγές και γεγονότα με τρόπο που να επιτυγχάνεται η αληθινή και δίκαιη εικόνα.

Μεταξύ άλλων θεμάτων, κοινοποιούμε στον Γενικό Λογιστή θέματα σχετικά με το προβλεπόμενο πεδίο και χρονοδιάγραμμα του ελέγχου και σημαντικά ευρήματα από τον έλεγχο, συμπεριλαμβανομένων τυχόν σημαντικών ελλείψεων στις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου, που εντοπίσαμε κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων της Δημοκρατίας περιλαμβάνονται στο «Κεφάλαιο Ε – Έλεγχος των Οικονομικών Καταστάσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας» της Ετήσιας Έκθεσης Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας για το 2018

Άλλο θέμα

Αυτή η Έκθεση, περιλαμβανομένης και της γνώμης, ετοιμάστηκε για τον Γενικό Λογιστή, τα μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου, ως σώμα, και τα μέλη της Βουλής των Αντιπροσώπων, ως σώμα, στην βάση των προνοιών των περί Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμων του 2002 έως 2016, και του άρθρου 79 των περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμων του 2014 έως 2017 και μόνο και για κανένα άλλο σκοπό. Εκδίδοντας αυτή τη γνώμη δεν αποδεχόμαστε και δεν αναλαμβάνουμε ευθύνη για οποιονδήποτε άλλο σκοπό ή προς οποιονδήποτε άλλο πρόσωπο στη γνώση του οποίου αυτή η Έκθεση δυνατόν να περιέλθει.

Δρ Οδυσσέας Φ. Μιχαηλίδης
Γενικός Ελεγκτής
της Δημοκρατίας

Λευκωσία, 16 Νοεμβρίου 2023

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΤΗΝ 31^η ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2018

	Σημ.	2018 €	2017 Αναπροσαρμογή €
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ			
Άμεσοι Φόροι	3	2.385.504.866	2.218.561.429
Έμμεσοι Φόροι	4	3.032.694.146	3.198.680.719
Άλλα Έσοδα	5	685.424.394	819.406.474
Άλλα Έσοδα – Χορηγίες Ευρωπαϊκής Ένωσης	6	140.418.458	88.252.656
		6.244.041.864	6.324.901.278
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ			
Πωλήσεις Ακινήτων και Εξοπλισμού		1.408.514	2.710.867
		1.408.514	2.710.867
Σύνολο Εισπράξεων από Λειτουργικές και Επενδυτικές Δραστηριότητες		6.245.450.378	6.327.612.145
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ			
Δαπάνες Προσωπικού	7	(1.909.076.860)	(1.836.606.974)
Συντάξεις		(379.668.960)	(380.777.625)
Φιλοδωρήματα		(66.425.597)	(54.294.546)
Λειτουργικές Δαπάνες	8	(807.977.471)	(1.030.032.105)
Μεταβιβάσεις	9	(2.124.474.394)	(2.085.382.038)
		(5.287.623.282)	(5.387.093.288)
ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ			
Αγορά Ακινήτων και Εξοπλισμού	10	(110.741.660)	(106.301.383)
Έργα	11	(169.484.431)	(182.562.696)
Συνδρομές και Αγορά Μετοχών	12	(2.295.007)	(10.000)
		(282.521.098)	(288.874.079)
Σύνολο Πληρωμών για Λειτουργικές και Επενδυτικές Δραστηριότητες		(5.570.144.380)	(5.675.967.367)
ΤΑΜΕΙΑΚΕΣ ΡΟΕΣ ΑΠΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		675.305.998	651.644.778
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ			
Αναλήψεις νέων Δανείων και Αποπληρωμές Δανείων προς Τρίτους	13	4.957.095.828	1.420.815.889
Αποπληρωμές δανείων και Παραχώρηση Δανείων σε Τρίτους	14	(2.233.154.320)	(1.911.523.986)
		2.723.941.508	(490.708.097)
ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΡΕΟΥΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΑΠΟ ΤΟΚΟΥΣ			
Πρόσοδοι από Τόκους		40.935.574	17.433.025
Εξυπηρέτηση Δημόσιου Χρέους - Τόκοι		(470.381.686)	(535.031.051)
		(429.446.112)	(517.598.026)
Σύνολο Καθαρών Εισπράξεων/(Πληρωμών) από Χρηματοδοτικές δραστηριότητες, Εξυπηρέτηση Δημόσιου Χρέους και Προσόδους απο τόκους		2.294.495.396	(1.008.306.123)
ΚΑΘΑΡΕΣ ΤΑΜΕΙΑΚΕΣ ΡΟΕΣ ΑΠΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ		2.969.801.394	(356.661.345)

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΤΗΝ 31^η ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2018

Σημ.	2018 €	2017 €
(συνέχεια)		
ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ / ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΕΚΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ		
Εισπράξεις από Λογαριασμούς Προκαταβολών και Λογαριασμούς με Χρεωστικά Υπόλοιπα	4.557.410	2.197.926
Εισπράξεις / (Πληρωμές) από Λογαριασμούς Προκαταβολών Αποθεμάτων	220.664	(119.487)
Καθαρές Εισπράξεις από τα Ειδικά Ταμεία (Πληρωμές)/Εισπράξεις από Λογαριασμούς Καταθέσεων και Λογαριασμούς με Πιστωτικά Υπόλοιπα	64.932.905	3.429.944
Αύξηση των Οφειλών προς Τρίτους	239.318.802	257.919.561
Αύξηση/(μείωση) ταμειακών ροών από Γραμμάτια Δημοσίου 13 βδομάδων	51.847.332	(222.704.630)
Οφειλή από ΣΕΔΙΠΕΣ	(3.564.528.771)	-
Σύνολο Εισπράξεων/(Πληρωμών) εκτός Υλοποίησης Προϋπολογισμού	(3.159.195.967)	56.605.823
ΜΕΙΩΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ	(189.394.573)	(300.055.522)
Τραπεζικά Υπόλοιπα στην αρχή του έτους	927.607.005	1.227.662.527
Μείωση Ταμειακών Ροών για το Έτος	(189.394.573)	(300.055.522)
Τραπεζικά Υπόλοιπα στο τέλος του έτους	738.212.432	927.607.005

Οι Σημειώσεις στις σελίδες 14 μέχρι 24 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των Οικονομικών Καταστάσεων.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΤΗΝ 31^η ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2018

	Πραγματικά €	Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	Αρχικός Προϋπολογισμός €
<u>ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ</u>			
Άμεσοι Φόροι	2.385.504.866	2.221.960.338	2.221.960.338
Έμμεσοι Φόροι	3.032.694.146	3.089.836.615	3.089.836.615
Άλλα Έσοδα	825.842.852	1.005.821.760	1.005.821.760
Πωλήσεις Ακινήτων και Εξοπλισμού	1.408.514	1.700.020	1.700.020
Πρόσοδοι από Τόκους	40.935.574	13.726.280	13.726.280
Αναλήψεις Δανείων / Αποπληρωμές δανείων προς Τρίτους	4.957.095.828	1.379.303.030	1.379.303.030
ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ	11.243.481.780	7.712.348.043	7.712.348.043
<u>ΠΛΗΡΩΜΕΣ</u>			
Δαπάνες Προσωπικού	(1.909.076.860)	(1.995.731.301)	(1.980.501.461)
Συντάξεις και Φιλοδωρήματα	(446.094.557)	(649.764.160)	(649.750.920)
Λειτουργικές Δαπάνες	(807.977.471)	(928.498.357)	(823.751.067)
Μεταβιβάσεις	(2.124.474.394)	(2.366.853.097)	(2.197.360.876)
Αγορά Ακινήτων και Εξοπλισμού	(110.741.660)	(155.550.113)	(145.419.530)
Έργα	(169.484.431)	(277.113.972)	(259.896.580)
Συνδρομές και Αγορά Μετοχών	(2.295.007)	(2.295.010)	(10)
Εξυπηρέτηση Δημόσιου Χρέους	(470.381.686)	(503.560.696)	(495.468.658)
Αποπληρωμές και Παραχώρηση Δανείων	(2.233.154.320)	(2.274.506.921)	(991.451.220)
ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ	(8.273.680.386)	(9.153.873.627)	(7.543.600.322)
ΚΑΘΑΡΗ ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΡΟΗ	2.969.801.394	(1.441.525.584)	168.747.721

Οι Σημειώσεις στις σελίδες 14 μέχρι 24 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των Οικονομικών Καταστάσεων.

Andreas Antoniadou

Ανδρέας Αντωνιάδης
Γενικός Λογιστής της Δημοκρατίας

2 Νοεμβρίου 2023

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

1. Λογιστικές Πολιτικές

1.1 Βάση Ετοιμασίας

Οι Οικονομικές Καταστάσεις της Κυπριακής Δημοκρατίας περιλαμβάνουν τα αποτελέσματα των Οικονομικών Φορέων που περιλαμβάνονται στον Κρατικό Προϋπολογισμό. Έχουν ετοιμαστεί ακολουθώντας το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο για το Δημόσιο Τομέα (ΔΛΠΔΤ) «Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση με βάση την λογιστική αρχή των πραγματικών εισπράξεων και πληρωμών».

1.2 Οντότητα Αναφοράς

Οι Οικονομικές Καταστάσεις καλύπτουν τους Οικονομικούς Φορείς οι οποίοι είναι τα Υπουργεία, οι Συνταγματικές Υπηρεσίες και οι Ανεξάρτητες Υπηρεσίες της Κυπριακής Δημοκρατίας που περιλαμβάνονται στον Κρατικό Προϋπολογισμό.

1.3 Νόμισμα Ετοιμασίας Οικονομικών Καταστάσεων

Οι Οικονομικές Καταστάσεις έχουν ετοιμαστεί σε Ευρώ (€).

1.4 Ξένο Συναλλάγμα

Συναλλαγές σε ξένο νόμισμα μετατρέπονται σε Ευρώ και καταχωρούνται με βάση την τιμή συναλλάγματος που ισχύει την ημερομηνία της συναλλαγής. Πραγματοποιηθέντα συναλλαγματικά κέρδη και ζημιές που προκύπτουν από την εξόφληση τέτοιων συναλλαγών αναγνωρίζονται στο *Λογαριασμό Εισπράξεων και Πληρωμών*. Μη πραγματοποιηθέντα συναλλαγματικά κέρδη και ζημιές που προκύπτουν από τη μετατροπή με τη συναλλαγματική ισοτιμία που ισχύει στο τέλος του έτους των Δανείων που παραχωρήθηκαν και του Δανεισμού σε ξένα νομίσματα αναγνωρίζονται στα *Αποθεματικά*.

1.5 Συγκριτικές Πληροφορίες

Τα συγκριτικά ποσά έχουν αναπροσαρμοστεί, ώστε να διορθωθεί η τήρηση χορηγιών από την Ευρωπαϊκή Ένωση στους Λογαριασμούς Καταθέσεων αντί η αναγνώριση τους στα Άλλα Έσοδα. Συγκεκριμένα, εισροές/χορηγίες των προηγούμενων Προγραμματικών Περιόδων των οποίων το κλείσιμο έχει επιβεβαιωθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση όπως και ετήσιες προχρηματοδοτήσεις προηγούμενων ετών, θα έπρεπε να αναγνωριστούν ως Έσοδα κατά το έτος πιστοποίησης τους παράλα αυτά παρέμειναν στους Λογαριασμούς Καταθέσεων κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2017, με αποτέλεσμα την υποτίμηση των Άλλων Εσόδων – Χορηγίες από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η αναπροσαρμογή αφορά ποσά χορηγιών συνολικού ύψους €86.243.150, εκ των οποίων τα €10.969.500 αφορούν το 2017 και τα €75.273.650 αφορούν προγενέστερες περιόδους.

Για τη αναπροσαρμογή, τα επηρεαζόμενα στοιχεία των συγκριτικών πληροφοριών των οικονομικών καταστάσεων συνοψίζονται πιο κάτω:

1.5.1 Επίπτωση στα Άλλα Έσοδα – Χορηγίες Ευρωπαϊκής Ένωσης

	31 Δεκεμβρίου 2017	Αναπροσαρμογή	31 Δεκεμβρίου 2017
	€	€	Αναπροσαρμογή €
Χορηγίες Ευρωπαϊκής Ένωσης	77.283.156	10.969.500	88.252.656

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

1.5.2 Επίπτωση στους Λογαριασμούς Καταθέσεων

	2017 Αναπροσαρμογή €
Αρχικό Υπόλοιπο κατά την 1 ^η Ιανουαρίου 2017	(374.128.843)
<i>Αναπροσαρμογή προηγούμενων ετών</i>	<u>75.273.650</u>
Αναπροσαρμοσμένο Υπόλοιπο κατά την 1 ^η Ιανουαρίου 2017	(298.855.193)
Κίνηση έτους 2017	(26.852.010)
Αναπροσαρμογή έτους 2017	<u>10.969.500</u>
<i>Καθαρή κίνηση έτους 2017 μετά την αναπροσαρμογή</i>	(15.882.510)
Αναπροσαρμοσμένο Υπόλοιπο κατά την 31 ^η Δεκεμβρίου 2017 (Σημ. 15)	<u>(314.737.703)</u>

1.6 Συμψηφισμός Πληρωτέων και Εισπρακτέων ποσών

Με βάση τις πρόνοιες του άρθρου 13 του περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμου του 2014 (Ν.38(Ι)/2014), ο Γενικός Λογιστής της Δημοκρατίας δύναται, κατά την κρίση του, κατά τη διενέργεια οποιασδήποτε πληρωμής προς φυσικό ή νομικό πρόσωπο, να αποκόπτει οφειλόμενα ποσά προς οποιοδήποτε οικονομικό φορέα ή προς άλλο ειδικό ταμείο. Σε αυτές τις περιπτώσεις, το ποσό που παρουσιάζεται τόσο στις εισπράξεις όσο και στις πληρωμές του έτους, είναι το μεικτό ποσό που αντικατοπτρίζει το ποσό που θα έπρεπε να είχε εισπραχθεί και το ποσό που θα έπρεπε να είχε πληρωθεί αντίστοιχα, ως αν να μην είχε γίνει ο συμψηφισμός, ανεξάρτητα από την εισροή ή/και εκροή των εν λόγω ποσών.

1.7 Λογαριασμοί Προκαταβολών και Καταθέσεων

Συγκεκριμένες εκροές μετρητών δεν παρουσιάζονται στις δαπάνες του έτους αλλά καταχωρούνται σε λογαριασμούς προκαταβολών, σύμφωνα με τις Λογιστικές και Δημοσιονομικές Οδηγίες, και θα μεταφερθούν στις δαπάνες σε επόμενο έτος. Κατ'αναλογία, συγκεκριμένες εισροές μετρητών δεν παρουσιάζονται στα έσοδα του έτους αλλά καταχωρούνται σε λογαριασμούς καταθέσεων, σύμφωνα με τις Λογιστικές και Δημοσιονομικές Οδηγίες, και θα μεταφερθούν στα έσοδα σε επόμενο έτος (Σημείωση 15). Συνεπώς, ο Λογαριασμός Εισπράξεων και Πληρωμών για το έτος δεν συμπεριλαμβάνει τις εν λόγω πληρωμές και εισπράξεις στα αντίστοιχα έξοδα και έσοδα.

1.7.1 Κατακράτηση ποσού από κατασκευαστικά έργα

Με την εκτέλεση κατασκευαστικών έργων από ανάδοχους εργολάβους, το κράτος κατακρατεί από την πληρωμή προς τον ανάδοχο, ένα συγκεκριμένο ποσοστό της τελικής τιμής του συμβολαίου, μέχρι την οριστική παραλαβή και αποδοχή του έργου από το κράτος. Σε αυτές τις περιπτώσεις, το έξοδο παρουσιάζεται στην ολότητά του, κάτω από την ενότητα «Πληρωμές» του «Λογαριασμού Εισπράξεων και Πληρωμών» του έτους καταβολής του ποσού. Ταυτόχρονα, το ποσό που κατακρατήθηκε παρουσιάζεται σε ξεχωριστό Λογαριασμό Καταθέσεων, μέχρι την οριστική παραλαβή και αποδοχή του κατασκευαστικού έργου, οπότε και το κράτος αναστρέφει το ποσό αυτό από τον εν λόγω Λογαριασμό με την πληρωμή προς τον ανάδοχο.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

1.8 Ενδοκυβερνητικές παραγγελίες

Η δαπάνη για την εκτέλεση έργων/συντηρήσεων μεταξύ Τμημάτων του κράτους περιλαμβάνεται στα επηρεαζόμενα κονδύλια του Προϋπολογισμού του κράτους δύο φορές, δηλαδή τόσο στο Τμήμα που είναι ο αποδέκτης της εργασίας όσο και στο Τμήμα που εκτελεί την εργασία, με σχετική πίστωση εσόδου του Προϋπολογισμού. Ο λογιστικός χειρισμός συνάδει με την πρακτική ετοιμασίας του Προϋπολογισμού, παρά το γεγονός ότι η δαπάνη πραγματοποιείται μόνο μία φορά και δεν υπάρχει οποιαδήποτε είσπραξη.

2. Έγκριση και Υλοποίηση Προϋπολογισμού

Ο Κρατικός Προϋπολογισμός για το έτος 2018, ο οποίος καλύπτει τις δραστηριότητες των Οικονομικών Φορέων, προνοούσε Έσοδα ύψους €7.712.348.043 και Δαπάνες ύψους €9.153.873.627. Ο Κρατικός Προϋπολογισμός για το έτος 2018 ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων σε Νόμο και δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 29 Δεκεμβρίου 2017.

Η υλοποίηση του Κρατικού Προϋπολογισμού για το έτος παρουσιάζεται στην Κατάσταση Υλοποίησης Προϋπολογισμού στη σελίδα 13 των Οικονομικών Καταστάσεων.

3. Άμεσοι Φόροι

Οι Άμεσοι Φόροι περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

	2018	2017
	€	€
Φόρος Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων	882.523.014	514.424.764
Φόρος Εισοδήματος Νομικών Προσώπων	902.366.609	846.919.625
Φόροι Περιουσίας (i)	132.128.031	124.532.715
Φόροι Μηχανοκίνητων Οχημάτων	80.620.928	78.100.270
Έκτακτη Αμυντική Εισφορά (ii)	45.149.602	293.411.402
Άλλοι Άμεσοι Φόροι (iv)	342.716.682	361.172.653
Ολικά (iii)	2.385.504.866	2.218.561.429

(i) Οι Φόροι Περιουσίας περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων τα έσοδα από Φόρο Ακίνητης Ιδιοκτησίας (2018: €8 εκ., 2017: €14,6 εκ.).

(ii) Κατά το 2018, στο κονδύλι του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας πιστώθηκαν εισπράξεις από ληξιπρόθεσμες οφειλές άμεσης φορολογίας ύψους €138.629.498 που θα έπρεπε να είχαν πιστωθεί στα αντίστοιχα κονδύλια της άμεσης φορολογίας που περιλαμβάνονται στις σημειώσεις «3. Άμεσοι Φόροι» και «5. Άλλα Έσοδα». Οι σχετικές σημειώσεις έχουν αναπροσαρμοστεί στις οικονομικές καταστάσεις για να παρουσιάζουν τα πραγματικά έσοδα. Τέλος να σημειωθεί ότι το ποσό για την Έκτακτη Εισφορά για την Άμυνα όπως παρουσιάζεται πιο πάνω αφορά Έκτακτη Αμυντική Εισφορά Φυσικών Προσώπων που δεν κατανεμήθηκε στα επιμέρους κονδύλια άμεσης φορολογίας κατά το τέλος της λογιστικής περιόδου.

(iii) Οι πιο πάνω Άμεσοι Φόροι περιλαμβάνουν και επιστροφές φόρων ύψους €66,9 εκ. ως εκ τούτου τα τελικά ποσά που παρουσιάζονται στην πιο πάνω κατάσταση είναι τα καθαρά έσοδα από Άμεσους Φόρους μετά τις επιστροφές.

(iv) Οι Άλλοι Άμεσοι Φόροι περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τα έσοδα που αφορούν τα μέτρα που λήφθηκαν για μείωση των απολαβών και των συντάξεων των αξιωματούχων, εργοδοτούμενων και συνταξιούχων της Κρατικής Υπηρεσίας, του Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα και του Ιδιωτικού Τομέα, τα οποία εισπράχθηκαν κατά το έτος και αναλύονται ως εξής:

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

	2018	2017
	€	€
Κρατική Υπηρεσία		
Εισφορά προσωπικού για συντάξεις	31.820.965	31.333.776
Έκτακτη εισφορά προσωπικού και συνταξιούχων	17.374	4.892.769
Έσοδα από μείωση απολαβών δημόσιου τομέα	207.311.480	211.709.466
Εισφορά για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη	27.596.853	26.809.073
	266.746.672	274.745.084
Ευρύτερος Δημόσιος Τομέας		
Εισφορά προσωπικού για συντάξεις	80.533	86.785
Έκτακτη εισφορά προσωπικού και συνταξιούχων	28.896	472.603
Έσοδα από μείωση απολαβών ευρύτερου δημόσιου τομέα	49.327.195	53.541.253
	49.436.624	54.100.641
Ιδιωτικός Τομέας		
Έκτακτη εισφορά προσωπικού και συνταξιούχων	855.180	7.829.725
	855.180	7.829.725
Ολικά	317.038.476	336.675.450

4. Έμμεσοι Φόροι

Οι Έμμεσοι Φόροι περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

	2018	2017
	€	€
Εισαγωγικοί Δασμοί	29.536.193	27.321.937
Φόροι Κατανάλωσης	645.475.115	652.151.473
Φόρος Προστιθέμενης Αξίας	1.919.817.423	2.073.655.997
Φόροι Μηχανοκίνητων Οχημάτων	27.416.731	30.446.902
Άλλοι Έμμεσοι Φόροι	410.448.684	415.104.410
Ολικά	3.032.694.146	3.198.680.719

Οι πιο πάνω Έμμεσοι Φόροι περιλαμβάνουν και επιστροφές φόρων που αφορούν Εισαγωγικούς Δασμούς, Φόρους Κατανάλωσης και Προστιθέμενης Αξίας συνολικού ύψους €488,8 εκ., ως εκ τούτου τα τελικά ποσά που παρουσιάζονται στην πιο πάνω κατάσταση είναι τα καθαρά έσοδα από Έμμεσους Φόρους μετά τις επιστροφές.

5. Άλλα Έσοδα

Τα Άλλα Έσοδα περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

	Σημ.	2018	2017
		€	€
Έσοδα από Προσφορά Υπηρεσιών και Πώληση Αγαθών		303.868.905	230.415.201
Ενοίκια Δικαιώματα και Άλλοι Πρόσοδοι	5.1	232.802.049	382.666.303
Μεταβιβάσεις από διάφορους Οργανισμούς	5.2	123.465.254	180.365.274
Έσοδα από Ενδοκυβερνητικές Παραγγελίες	5.3	25.288.186	25.959.696
Ολικά		685.424.394	819.406.474

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

5.1. Ενοίκια, Δικαιώματα και άλλοι Πρόσοδοι

Τα Ενοίκια, Δικαιώματα και άλλοι Πρόσοδοι περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

	2018	2017
	€	€
Ενοίκια	15.351.946	13.343.109
Δικαιώματα Διαχείρισης Αερολιμένων και Λιμένων	72.852.244	77.213.472
Δικαιώματα Σχετικά με Υδρογονάνθρακες	6.637.015	110.146.062
Επιβαρύνσεις Φόρων και Τελών	31.515.072	37.055.201
Πρόστιμα και Χρηματικές Ποινές	23.543.417	19.405.437
Άλλα Δικαιώματα και Οφειλές	38.284.819	37.106.000
Ιδιωτικές Χορηγίες	676.567	356.872
Διάφορα Άλλα Έσοδα (i)	43.940.969	88.040.150
Ολικά	232.802.049	382.666.303

(i) Στα Διάφορα Άλλα Έσοδα για το 2018 περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων η επιστροφή χορηγίας ύψους €6,2 εκ. από το Ίδρυμα Πολιτισμού Κύπρου λόγω διάλυσης του Ιδρύματος βάση Απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου ημερομηνίας 26 Αυγούστου 2015, άλλα έσοδα από το Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας που δεν αφορούν τέλη πολιτικής αεροπορίας (2018: €6,6 εκ., 2017: €6,1 εκ.), έσοδα από επιδικασθέντα έξοδα και εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων (2018: €4,6 εκ., 2017: €4,5 εκ.), αντισταθμιστικά τέλη από τις εταιρείες ανάπτυξης γηπέδων Golf (2018: €2,5 εκ., 2017: €2,9 εκ.), έσοδα ύψους €3,9 εκ. ως αποτέλεσμα της διαδικασίας εκκαθάρισης των Κυπριακών Αερογραμμών έναντι οφειλών προνομιούχων πιστωτών και λοιπά.

5.2. Έσοδα – Μεταβιβάσεις από διάφορους Οργανισμούς

Τα Έσοδα από Μεταβιβάσεις περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

	2018	2017
	€	€
Έσοδα από Κεντρική Τράπεζα (i)	23.701.085	59.394.849
Έσοδα από Κρατικό Λαχείο	24.169.146	24.381.534
Μεταφορές από Αποθεματικά Οργανισμών Δημόσιου Δικαίου (ii)	0	26.380.000
Έσοδα από το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων	11.691.002	12.137.299
Εισφορά για Κοινωνική Σύνταξη	22.653.261	22.494.615
Άλλες Μεταβιβάσεις	41.250.760	35.576.977
Ολικά	123.465.254	180.365.274

(i) Τα Έσοδα από Κεντρική Τράπεζα αφορούν τη μεταφορά του 80% του καθαρού πλεονάσματος της Κεντρικής Τράπεζας του αμέσως προηγούμενου έτους στο Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας, όπως προνοείται στον περί Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμο.

(ii) Οι Μεταφορές από Αποθεματικά Οργανισμών Δημοσίου Δικαίου κατά το 2017 αφορούν έσοδα από τη CYTA ύψους €26.380.000.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

5.3. Έσοδα από Ενδοκυβερνητικές Παραγγελίες

Τα Έσοδα από Ενδοκυβερνητικές Παραγγελίες μεταξύ Τμημάτων/ Υπηρεσιών αποτελούν ενδοκυβερνητικές λογιστικές πράξεις χωρίς να υπάρχει εισροή μετρητών. Τα έσοδα περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

	2018	2017
	€	€
Πωλήσεις Αγαθών/ Παροχή Υπηρεσιών σε άλλα Τμήματα/ Υπηρεσίες	1.713.155	2.014.694
Συντηρήσεις για άλλα Τμήματα	9.022.317	9.057.517
Εκτέλεση Έργων για άλλα Τμήματα	5.655.330	5.519.134
Εκτέλεση Έργων στο ίδιο Τμήμα	8.897.384	9.368.351
Ολικά	25.288.186	25.959.696

Παράλληλα υπάρχουν και οι αντίστοιχες Δαπάνες από τις συγκεκριμένες Ενδοκυβερνητικές Παραγγελίες οι οποίες λογίζονται χωρίς να υπάρξει αντίστοιχη εκροή μετρητών.

5.4. Έσοδα από Συμψηφισμούς

Μέσω της διαδικασίας συμψηφισμού βάση του Άρθρου 13 του περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμου 38(Ι)/2014 και στην βάση της λογιστικής πολιτικής «Συμψηφισμός Πληρωτέων και Εισπρακτέων», κατά το 2018 εισπράχθηκαν έσοδα μετά από συμψηφισμό έναντι δαπανών που αφορούν το ίδιο συμβαλλόμενο μέρος και αναγνωρίστηκαν στα αντίστοιχα κονδύλια δαπανών. Τα μεγαλύτερα εισπρακτέα ποσά από Συμψηφισμούς, που έγιναν με έγκριση του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας, αφορούν το Τμήμα Φορολογίας και το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

6. Άλλα Έσοδα – Χορηγίες Ευρωπαϊκής Ένωσης

	2018	2017
	€	Αναπροσαρμογή €
Χορηγίες Ευρωπαϊκής Ένωσης (i)	53.726.214	88.252.656
Πληρωμές από Ευρωπαϊκά Ταμεία	86.692.244	0
Ολικά (ii)	140.418.458	88.252.656

- (i) Τα Άλλα Έσοδα – Χορηγίες Ευρωπαϊκής Ένωσης για το έτος 2017 έχουν αναπροσαρμοστεί σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσιάζονται στις Συγκριτικές Πληροφορίες (Σημ 1.5.1).
- (ii) Κατά το λογιστικό κλείσιμο του έτους 2022, μετά από σχετικό έλεγχο από την Διεύθυνση Επαληθεύσεων και Πιστοποίησης στους λογαριασμούς καταθέσεων που διατηρεί σε σχέση με τις εισροές από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα σχετικά Ταμεία, διαπιστώθηκε ότι ποσό ύψους €41.628.505 που ήταν κατατεθειμένο στους εν λόγω λογαριασμούς αφορούσε εισπράξεις οι οποίες είχαν επιβεβαιωθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση και πιστοποιηθεί ως τελικές το 2018. Ως εκ τούτου, το εν λόγω ποσό συμπεριλαμβάνεται στα έσοδα του 2018.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

7. Δαπάνες Προσωπικού

Οι Δαπάνες Προσωπικού περιλαμβάνουν δαπάνες για τις ακόλουθες κατηγορίες προσωπικού:

	2018	2017
	€	€
Αξιωματούχοι της Δημοκρατίας	10.353.758	10.097.747
Κρατικοί Υπάλληλοι	1.684.490.647	1.619.411.969
Ωρομίσθιο Κυβερνητικό Προσωπικό	201.696.421	194.190.500
Προσωπικό Εξωτερικών Υπηρεσιών	12.536.034	12.906.758
Ολικά	1.909.076.860	1.836.606.974

8. Λειτουργικές Δαπάνες

Οι Λειτουργικές Δαπάνες περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

	2018	2017
	€	€
Λειτουργικές Δαπάνες	396.997.338	340.092.874
Συντηρήσεις και Επιδιορθώσεις	66.842.748	58.282.830
Εκπαίδευση Προσωπικού/ Συνέδρια, Σεμινάρια και Άλλα Γεγονότα	14.724.495	14.791.796
Συμβουλευτικές Υπηρεσίες/ Έρευνες	63.371.458	67.439.012
Εκδόσεις και Δημοσιότητα	10.953.467	11.023.158
Δαπάνες Άμυνας και Αστυνόμευσης	240.634.238	208.877.314
Επιστροφές Φόρων και Τελών	5.125.645	325.713.918
Δαπάνες Ειδικών Υπηρεσιών	9.328.082	3.811.203
Ολικά	807.977.471	1.030.032.105

9. Δαπάνες - Μεταβιβάσεις

Οι Δαπάνες για Μεταβιβάσεις περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

	Σημ.	2018	2017
		€	€
Μεταβιβάσεις Εσωτερικού	9.1	784.370.974	801.377.939
Μεταβιβάσεις Εξωτερικού	9.2	222.023.876	216.813.034
Επιχορηγήσεις	9.3	87.540.132	86.995.058
Κοινωνικές Παροχές	9.4	932.652.560	900.583.602
Σχέδια Συγχρηματοδοτούμενα από Κοινοτικούς Πόρους ή Άλλες Πηγές		87.036.767	61.719.383
Αποζημιώσεις και Έξοδα Αγωγών		10.850.085	17.893.022
Ολικά		2.124.474.394	2.085.382.038

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

9.1 Δαπάνες - Μεταβιβάσεις Εσωτερικού

Οι Δαπάνες για Μεταβιβάσεις Εσωτερικού περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

	2018 €	2017 €
Μεταβιβάσεις προς Οργανισμούς Δημόσιου Δικαίου (i)	245.375.857	273.369.408
Μεταβιβάσεις προς Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης	99.339.860	121.208.051
Μεταβιβάσεις προς Συμβούλια/ Επιτροπές/ Οργανισμούς (ii)	22.648.524	21.300.823
Γενική Κυβερνητική Εισφορά στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων	372.032.987	341.475.822
Άλλες Μεταβιβάσεις Εσωτερικού	44.973.746	44.023.835
Ολικά	784.370.974	801.377.939

(i) Στις *Μεταβιβάσεις προς Οργανισμούς Δημόσιου Δικαίου* περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων η χορηγία στο Πανεπιστήμιο Κύπρου (2018: €63,1 εκ., 2017: €98,7 εκ.), η χορηγία στον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού (2018: €41 εκ., 2017: €41,6 εκ.), η χορηγία στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου (2018: €31,8 εκ., 2017: €28,3 εκ.), η χορηγία στον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού (2018: €31 εκ., 2017: €28 εκ.) και η χορηγία στο Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου (2018: €28,6 εκ., 2017: €28,1 εκ.).

(ii) Στις *Μεταβιβάσεις προς Συμβούλια/ Επιτροπές/ Οργανισμούς* περιλαμβάνεται μεταξύ άλλων η Χορηγία Πολιτικών Κομμάτων (2018: €10,4 εκ., 2017: €10,3 εκ.).

9.2. Δαπάνες - Μεταβιβάσεις Εξωτερικού

Οι Δαπάνες για Μεταβιβάσεις Εξωτερικού περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

	2018 €	2017 €
Μεταβιβάσεις προς Διεθνείς Οργανισμούς	33.358.919	32.187.055
Μεταβιβάσεις προς Ευρωπαϊκή Ένωση - Παραδοσιακοί Ίδιοι Πόροι	23.173.151	22.568.371
Μεταβιβάσεις προς Ευρωπαϊκή Ένωση – Ίδιος Πόρος Φ.Π.Α.	39.064.714	41.358.089
Μεταβιβάσεις προς Ευρωπαϊκή Ένωση - Ίδιος Πόρος Ακαθάριστου Εθνικού Εισοδήματος	119.718.455	114.454.161
Άλλες Μεταβιβάσεις Εξωτερικού	6.708.637	6.245.358
Ολικά	222.023.876	216.813.034

9.3. Επιχορηγήσεις

Οι Επιχορηγήσεις περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

	2018 €	2017 €
Επιχορηγήσεις για Γεωργοκτηνοτροφικά Προϊόντα	24.068.953	20.686.480
Επιχορηγήσεις για Βιομηχανικά Προϊόντα	531.465	288.028
Δημόσιες Επιβατικές Μεταφορές	41.677.547	43.831.293
Άλλες Επιχορηγήσεις	21.262.167	22.189.257
Ολικά	87.540.132	86.995.058

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

9.4. Κοινωνικές Παροχές

Οι Κοινωνικές Παροχές περιλαμβάνουν τις ακόλουθες παροχές:

	2018	2017
	€	€
Παιδείας (i)	166.613.247	146.835.248
Πολιτιστικές	7.896.736	7.503.529
Υγείας	67.036.619	57.773.547
Στέγασης	30.135.498	27.319.324
Κοινωνικής Πρόνοιας (ii)	573.579.757	570.749.299
Άλλες Κοινωνικές	15.869.633	13.490.273
Σε Ειδικά Ταμεία	71.521.070	76.912.382
Ολικά	932.652.560	900.583.602

(i) Στις Παροχές Παιδείας περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων η Φοιτητική Χορηγία (2018: €52 εκ., 2017: €50 εκ.) και χορηγίες για λειτουργία σχολείων προδημοτικής, δημοτικής και μέσης εκπαίδευσης (2018: €70 εκ., 2017: €53 εκ.).

(ii) Στις Παροχές Κοινωνικής Πρόνοιας περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων το Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα (2018: €236 εκ., 2017: €253 εκ.), το Επίδομα Τέκνου (2018: €104 εκ., 2017: €113 εκ.), η Χορηγία σε συνταξιούχους με χαμηλά εισοδήματα (2018: €50 εκ., 2017: €47 εκ.) και η Κοινωνική Σύνταξη (2018: €71 εκ., 2017: €70 εκ.).

10. Δαπάνες για Αγορά Ακινήτων και Εξοπλισμού

Οι Δαπάνες για Αγορά Ακινήτων και Εξοπλισμού περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

	2018	2017
	€	€
Αγορά Γης και Κτιρίων	64.618.385	73.460.819
Αγορά Σταθερών και Κινητών Μηχανημάτων	23.487.813	17.182.838
Αγορά Εξοπλισμού	21.724.933	15.056.919
Αγορά Άλλων Στοιχείων Ενεργητικού	910.529	600.807
Ολικά	110.741.660	106.301.383

11. Δαπάνες – Έργα

Οι Δαπάνες για Έργα περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

	2018	2017
	€	€
Ανέγερση, Επεκτάσεις και Βελτιώσεις Κτιρίων	66.063.561	54.957.079
Δρόμοι	41.970.025	43.242.936
Έργα Υποδομής	15.993.861	30.521.525
Κατασκευαστικά Έργα	42.188.415	50.962.281
Άλλα Έργα	3.268.569	2.878.875
Ολικά	169.484.431	182.562.696

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

12. Συνδρομές και Αγορά Μετοχών

Οι *Συνδρομές και Αγορά Μετοχών* για το έτος 2018 αφορούν το ποσό ύψους €2.295.007 που πληρώθηκε για συμμετοχή στο κεφάλαιο της Διεθνούς Τράπεζας Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (IBRD).

13. Αναλήψεις νέων Δανείων και Αποπληρωμές Δανείων προς Τρίτους

Οι Αναλήψεις Δανείων περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

	2018	2017
	€	€
Έσοδα Εκδοθέντων Δανείων	93.125.029	73.489.720
Αναλήψεις Δανείων Εξωτερικού	1.552.983.599	968.541.369
Αναλήψεις Δανείων Εσωτερικού	3.310.987.200	378.784.800
Ολικά	4.957.095.828	1.420.815.889

14. Αποπληρωμές δανείων και Παραχώρηση Δανείων σε Τρίτους

Οι Αποπληρωμές και Έκδοση Δανείων περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

	2018	2017
	€	€
Έκδοση Δανείων προς τρίτους και αποπληρωμή δανείων ΑΤΑ	49.941.524	38.800.000
Αποπληρωμές Δανείων Εξωτερικού	697.245.173	873.246.510
Αποπληρωμές Δανείων Εσωτερικού	1.484.958.456	997.756.530
Συνεισφορά στα Εξοφλητικά Αποθέματα	1.009.167	1.720.946
Ολικά	2.233.154.320	1.911.523.986

15. Εισροές μετρητών κι άλλες συναλλαγές που αναγνωρίζονται στους Λογαριασμούς Καταθέσεων

Με βάση τη λογιστική πολιτική, συγκεκριμένες εισροές μετρητών κι άλλες συναλλαγές παρουσιάζονται στους Λογαριασμούς Καταθέσεων. Αυτές οι συναλλαγές αφορούν κυρίως σε:

- ποσά που εισπράξε το Κράτος για λογαριασμό τρίτων και δεν έχει διεκπεραιωθεί η πληρωμή τους προς τα τρίτα μέρη κατά το τέλος του έτους
- εισροές που δεν είχαν αναγνωρισθεί ως έσοδα κατά το έτος εισπράξης τους αφού δεν είχε /έχει πιστοποιηθεί η κυριότητα τους
- έκδοση κερμάτων που έχουν τεθεί σε κυκλοφορία

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Οι κατηγορίες Καταθετικών Λογαριασμών παρουσιάζονται πιο κάτω:

	2018	2017
	€	Αναπροσαρμογή €
Καταθετικός Λογαριασμός Κερμάτων που έχουν τεθεί σε κυκλοφορία	(135.404.250)	(128.622.882)
Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά Ταμεία (i)	(35.105.257)	(25.858.328)
Εισπράξεις ΦΠΑ	(8.439.305)	(10.570.326)
Καταθετικοί Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας	(26.483.012)	(279.263)
Καταθετικοί Τμήματος Τελωνείων	(15.637.125)	(9.022.052)
Καταθετικοί Εκκαθαρίσεων και Πτωχεύσεων	(9.064.131)	(9.690.341)
Καταθετικοί Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων	(4.024.621)	(21.554.468)
Καταθετικοί Επαρχιακών Διοικήσεων	(22.894.737)	(20.776.092)
Εγγυητικές και Δικαστικές Υποθέσεις	(11.235.604)	(7.959.670)
Καταθετικοί Τμήματος Δημοσίων Έργων	(6.639.506)	(7.259.499)
Άλλοι Πιστωτές- Άλλες καταθέσεις	(84.265.846)	(73.144.782)
Ολικά	(359.193.394)	(314.737.703)

(i) Το ολικό ποσό των Καταθετικών Λογαριασμών για το έτος 2017 έχει αναπροσαρμοστεί σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσιάζονται στις Συγκριτικές Πληροφορίες λόγω της διορθωτικής εγγραφής που επηρεάζει τους καταθετικούς λογαριασμούς που αφορούν τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά Ταμεία. Το ίδιο ισχύει και για το υπόλοιπο των εν λόγω Καταθετικών Λογαριασμών για το έτος 2018 όπως έχει επεξηγηθεί στην Σημείωση 6.

16. Εκροές μετρητών κι άλλες συναλλαγές που αναγνωρίζονται στους Λογαριασμούς Προκαταβολών

Με βάση τη λογιστική πολιτική, συγκεκριμένες εκροές μετρητών κι άλλες συναλλαγές παρουσιάζονται στους Λογαριασμούς Προκαταβολών. Αυτές οι συναλλαγές αφορούν κυρίως σε:

- (α) ποσά που καταβάλλονται σε υπαλλήλους για κάλυψη εξόδων υπηρεσιακών ταξιδιών στο εξωτερικό, τα οποία δεν έχουν μέχρι το τέλος του έτους διευθετηθεί.
- (β) ποσά που καταβάλλονται σε υπαλλήλους για κάλυψη άλλων αναγκών.
- (γ) ποσά που καταβάλλονται λόγω εγγυήσεων που παραχωρούνται
- (δ) ποσά που καταβάλλονται προκαταβολικά για εξυπηρέτηση άλλων υπηρεσιακών αναγκών.

Οι κατηγορίες Προκαταβολών παρουσιάζονται πιο κάτω:

	2018	2017
	€	€
Προκαταβολές – Ταξίδια στο εξωτερικό	390.958	425.586
Προκαταβολές Προσωπικού	818.373	1.294.512
Προκαταβολές λόγω Εγγυήσεων	4.760.194	4.760.194
Προκαταβολές – Άλλες	7.334.945	11.381.588
Ολικά	13.304.470	17.861.880

Κυπριακή Δημοκρατία

Πρόσθετες Πληροφορίες στις Οικονομικές Καταστάσεις

2018

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Κατάσταση Ενεργητικού και Παθητικού στις 31 Δεκεμβρίου

	Σημ.	2018	2017
		€	Αναπροσαρμογή €
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία			
Εξοφλητικά Αποθέματα	II	0	15.919.681
Δάνεια που παραχωρήθηκαν	III	835.101.955	880.287.628
Επενδύσεις	IV	1.638.561.176	1.638.561.176
		<u>2.473.663.131</u>	<u>2.534.768.485</u>
Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία			
Τραπεζικά Υπόλοιπα	V	738.212.432	927.607.005
Οφειλή από ΣΕΔΙΠΕΣ	VI	3.564.528.771	0
Προκαταβολές και Χρεωστικά Υπόλοιπα	VIII	13.304.470	17.861.880
Προκαταβολές Αποθεμάτων	IX	2.768.113	2.988.777
Δάνεια που παραχωρήθηκαν	III	70.502.901	77.403.151
		<u>4.389.316.687</u>	<u>1.025.860.813</u>
		<u>6.862.979.818</u>	<u>3.560.629.298</u>
ΠΑΘΗΤΙΚΟ			
Τρέχουσες Υποχρεώσεις			
Υπόλοιπα Ειδικών Ταμείων	VII	(387.195.939)	(322.263.034)
Καταθέσεις και Πιστωτικά Υπόλοιπα	X	(359.193.394)	(314.737.703)
Δανεισμός	XI	(929.179.677)	(1.524.716.357)
		<u>(1.675.569.010)</u>	<u>(2.161.717.094)</u>
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις			
Οφειλές προς Τρίτους	XII	(8.159.953.890)	(7.920.635.088)
Δανεισμός	XI	(20.403.963.607)	(16.898.121.037)
		<u>(28.563.917.497)</u>	<u>(24.818.756.125)</u>
		<u>(30.239.486.507)</u>	<u>(26.980.473.219)</u>
ΚΑΘΑΡΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟ		<u>(23.376.506.689)</u>	<u>(23.419.843.921)</u>
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ			
Αποθεματικό	XIII	(23.376.506.689)	(23.419.843.921)
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΥ		<u>(23.376.506.689)</u>	<u>(23.419.843.921)</u>

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

I. Κατάσταση Ενεργητικού και Παθητικού

Για σκοπούς παροχής πρόσθετης πληροφόρησης αναφορικά με συγκεκριμένα στοιχεία Ενεργητικού και Παθητικού έχει ετοιμαστεί σχετική Κατάσταση Ενεργητικού και Παθητικού η οποία παρουσιάζεται στις Πρόσθετες Πληροφορίες στις Οικονομικές Καταστάσεις. Για την ετοιμασία των υπό αναφορά στοιχείων η λογιστική βάση των πραγματικών εισπράξεων και πληρωμών έχει αναπροσαρμοστεί σε σχέση με τα ακόλουθα:

(α) Τα *Εξοφλητικά Αποθέματα* συμπεριλαμβάνουν δεδουλευμένα έσοδα από τόκους για το έτος.

(β) Τα υπόλοιπα των *Δανείων που παραχωρήθηκαν* από τη Δημοκρατία και του *Δανεισμού* σε ξένα νομίσματα συμπεριλαμβάνουν τα μη πραγματοποιηθέντα συναλλαγματικά κέρδη και ζημιές που προκύπτουν από τη μετατροπή με τη συναλλαγματική ισοτιμία που ισχύει στο τέλος του έτους.

(γ) Τα υπόλοιπα των *Εξοφλητικών Αποθεμάτων*, των *Δανείων που παραχωρήθηκαν*, του *Δανεισμού*, των *Δανείων για Συγχρηματοδοτούμενα Έργα* και των *Επενδύσεων* κεφαλαιοποιούνται κατά τη λήξη του οικονομικού έτους και συμπεριλαμβάνονται στην *Κατάσταση Ενεργητικού και Παθητικού*.

Το καθαρό συνολικό ποσό των στοιχείων που αναφέρονται στο (γ) πιο πάνω, κατά τη λήξη του οικονομικού έτους αναγνωρίζεται στα *Αποθεματικά*.

II. Εξοφλητικά Αποθέματα

Τα *Εξοφλητικά Αποθέματα* αντιπροσωπεύουν συστηματικές συνεισφορές σε ειδικό τραπεζικό λογαριασμό στην Κεντρική Τράπεζα, με σκοπό τη βελτίωση της ικανότητας για έγκαιρη αποπληρωμή των σχετικών δανείων (Χρεόγραφα Αναπτύξεως κλπ.) κατά την ημερομηνία λήξης τους. Κατά το 2018 ποσό ύψους €15,9 εκ. το οποίο περιλαμβάνεται στα Εξοφλητικά Αποθέματα καταβλήθηκε για δανεισμό.

Οι συνεισφορές αυτές έχουν τερματιστεί το 2018 αφού κατά το πιο πάνω έτος έχουν αποπληρωθεί τα σχετικά δάνεια.

III. Δάνεια που παραχωρήθηκαν

Τα Δάνεια που παραχωρήθηκαν από την Κυβέρνηση ανέρχονται σε €905.604.856 (2017: €957.690.779) και έχουν παραχωρηθεί στους ακόλουθους οργανισμούς:

	2018	2017
	€	€
Ξένες Κυβερνήσεις (α)	109.788.434	109.788.434
Δήμοι	27.990.096	26.647.337
Κοινοτικά Συμβούλια	2.331.247	2.465.318
Συμβούλια Αποχτετεύσεως	15.855.542	17.018.542
Συμβούλια Υδατοπρομήθειας	24.289	24.289
Οργανισμοί Δημόσιου Δικαίου και Άλλοι Οργανισμοί (β)	678.623.548	742.039.783
Σ.Ε.ΔΙ.ΠΕ.Σ. και Άλλοι Ιδιωτικοί Οργανισμοί	70.991.700	59.707.076
Ολικά	905.604.856	957.690.779

(α) Δάνειο που παραχωρήθηκε στην Ελληνική Κυβέρνηση μέσω του Μηχανισμού Στήριξης της Ελλάδας που οργανώθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.

(β) Τα μεγαλύτερα δάνεια δόθηκαν στον Κεντρικό Φορέα Ισότιμης Κατανομής Βαρών (2018: €385 εκ., 2017: €401 εκ.), στον Οργανισμό Χρηματοδότησεως Στέγης (2018: €139 εκ., 2017: €148 εκ.)

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

και στο Ταμείο Ανακεφαλαιοποίησης, για την πρώην Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα (2018: €87,5 εκ., 2017: €116,7 εκ.).

IV. Επενδύσεις

Οι Επενδύσεις αφορούν συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο Κυπριακών Εταιρειών και σε άλλους τίτλους. Οι σημαντικότερες επενδύσεις, σε κόστος, είναι:

	Συμμετοχή	2018 €	2017 €
Κυπριακές Αερογραμμές Λτδ (α)	93,67%	100.905.946	100.905.946
Κυπριακή Εταιρεία Αποθήκευσης Πετρελαιοειδών Λτδ	100%	35.318.816	35.318.816
Σ.Ε.ΔΙ.ΠΕ.Σ. (πρώην Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα) (β)	77,35%	1.500.000.000	1.500.000.000
Άλλες (γ)		2.336.414	2.336.414
Ολικά		1.638.561.176	1.638.561.176

(α) Η εταιρία Κυπριακές Αερογραμμές Λτδ βρίσκεται σε διαδικασία εκούσιας εκκαθάρισης.

(β) Η επένδυση στην Σ.Ε.ΔΙ.ΠΕ.Σ (πρώην Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα Λτδ) αποτελείτο κατά την ημερομηνία κτήσης τους από 1.171.875.000 μετοχές ονομαστικής αξίας €1,28 εκάστη (τιμή κτήσης €1.500.000.000). Κατά την ημερομηνία κτήσης τους, το ποσοστό συμμετοχής της Κυπριακής Δημοκρατίας στην ιδιοκτησιακή δομή της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας ανερχόταν σε 99%.

Με διάταγμα του Υπουργού Οικονομικών που δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 6 Μαΐου 2016, η ονομαστική αξία των μετοχών της πρώην Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας, μειώθηκε σε €1,1155. Παράλληλα, το ποσοστό συμμετοχής της Κυπριακής Δημοκρατίας στην ιδιοκτησιακή δομή της πρώην Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας, μειώθηκε σε 77,346%, με την έκδοση νέων μετοχών της Τράπεζας.

Με το ίδιο διάταγμα η ονομαστική αξία των μετοχών της πρώην Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας διαιρέθηκε σε €0,28 με την παραχώρηση στους μετόχους της τεσσάρων (4) περίπου μετοχών ονομαστικής αξίας €0,28 για κάθε μια μετοχή που κατείχαν ονομαστικής αξίας €1,1155.

Η προαναφερόμενη διαίρεση της ονομαστικής αξίας των μετοχών της πρώην Τράπεζας δεν επηρεάζει την συνολική ονομαστική αξία των μετοχών που κατέχει η Κυπριακή Δημοκρατία στην ΣΕΔΙΠΕΣ ούτε το ποσοστό συμμετοχής της (77,346%) στην ιδιοκτησιακή δομή της ΣΕΔΙΠΕΣ. Ο αριθμός των μετοχών της Κυπριακής Δημοκρατίας στην ΣΕΔΙΠΕΣ (πρώην Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα) όμως μετά την διαίρεση της ονομαστικής αξίας, ανήλθε σε 4.668.678.406 μετοχές.

(γ) Η Παγκύπρια Εταιρεία Αρτοποιιών Δημόσια Εταιρεία Λτδ βρίσκεται υπό καθεστώς εκκαθάρισης σύμφωνα με διάταγμα του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας στις 31/10/2016.

V. Τραπεζικά Υπόλοιπα

Τα Τραπεζικά Υπόλοιπα αποτελούνται από τα υπόλοιπα στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, βραχυπρόθεσμες καταθέσεις σε διάφορες Τράπεζες και υπόλοιπα σε Ταμεία Πάγιας Προκαταβολής, όπως αναλύονται πιο κάτω:

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

	2018 €	2017 €
Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου:		
Γενικός Κυβερνητικός Λογαριασμός (α)	416.831.683	228.570.787
Αποθεματικά μετρητών	306.763.798	306.783.660
	723.595.481	535.354.447
Βραχυπρόθεσμες καταθέσεις	7.298.751	384.728.356
Υπόλοιπα σε Ταμεία Πάγιας Προκαταβολής	7.318.200	7.524.202
Ολικά (β)	738.212.432	927.607.005

(α) Ο Γενικός Κυβερνητικός Λογαριασμός περιλαμβάνει ποσό ύψους €71.455.681 (2017: €143.954.489) που αφορά εισπράξεις που εισπράχθηκαν κατά το τέλος της τρέχουσας λογιστικής περιόδου και αναγνωρίστηκαν στο τρέχον έτος όμως κατατέθηκαν και πιστώθηκαν στο Γενικό Κυβερνητικό Λογαριασμό στις αρχές του επόμενου χρόνου.

(β) Βάσει δικαστικού διατάγματος ημερομηνίας 29/11/2016 (Αγωγή 5592/16), κατατέθηκε στις 13/12/2016 σε λογαριασμό του Πρωτοκολλητή του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας, το ποσό των US\$133.800.000 (€126.226.415). Επίσης, στις 13/7/2018 με νέο Δικαστικό Διάταγμα ημερομηνίας 10/1/2018 (Αγωγή 200/2018) κατατέθηκε, σε λογαριασμό του Πρωτοκολλητή του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λεμεσού το ποσό των US\$251.000.000 (€216.379.310).

Τα πιο πάνω ποσά βρίσκονται κατατεθειμένα σε ξεχωριστούς ειδικούς δολαριακούς τραπεζικούς λογαριασμούς στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου και θα παραμείνουν μέχρι την ολοκλήρωση των δικαστικών διαμαχών μεταξύ τρίτων. Ως εκ τούτου, οι πιο πάνω λογαριασμοί δεν πληρούν τον ορισμό του περιουσιακού στοιχείου και άρα δεν περιλήφθηκαν στις οικονομικές καταστάσεις της Κυβέρνησης ως Τραπεζικά Υπόλοιπα.

VI. Οφειλή από Συνεργατική Εταιρία Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων

Η οφειλή ύψους **€3.564.528.771** προέκυψε από βραχυπρόθεσμη Κατάθεση της Κυβέρνησης στην πρώην Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα, η οποία μετονομάστηκε σε Συνεργατική Εταιρία Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων Λτδ (Σ.Ε.ΔΙ.ΠΕ.Σ). Η πρώην Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα έχει τερματίσει τις τραπεζικές της εργασίες από 3 Σεπτεμβρίου 2018 και ως εκ τούτου η πιο πάνω Κατάθεση έχει μετατραπεί ως οφειλή προς την Κυβέρνηση.

VII. Υπόλοιπα Ειδικών Ταμείων

Τα *Υπόλοιπα Ειδικών Ταμείων* αφορούν Ειδικά Ταμεία που χρησιμοποιούν το Γενικό Κυβερνητικό Λογαριασμό για τις συναλλαγές και τις καταθέσεις τους. Τα σημαντικότερα υπόλοιπα είναι:

	2018 €	2017 €
Ταμείο Δημοσίων Δανείων	(125.526.793)	(123.698.045)
Ταμείο Προνοίας Τακτικού Ωρομίσθιου Προσωπικού	(69.400.675)	(58.114.795)
Ταμείο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας	(19.426.457)	(6.978.270)
Ταμείο Ανακεφαλαιοποίησης	(61.932.866)	(59.332.851)
Ταμείο Διαχείρισης Τουρκοκυπριακών Περιουσιών	(69.138.200)	(51.040.129)
Άλλα Ειδικά Ταμεία	(41.770.948)	(23.098.944)
Ολικά	(387.195.939)	(322.263.034)

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

VIII. Προκαταβολές και Χρεωστικά Υπόλοιπα

Οι Προκαταβολές και τα Χρεωστικά Υπόλοιπα περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

	2018 €	2017 €
Προκαταβολές – Ταξίδια στο εξωτερικό	390.958	425.586
Προκαταβολές Προσωπικού	818.373	1.294.512
Προκαταβολές λόγω Εγγυήσεων	4.760.194	4.760.194
Προκαταβολές – Άλλες	7.334.945	11.381.588
Ολικά	13.304.470	17.861.880

IX. Προκαταβολές Αποθεμάτων

Οι Προκαταβολές Αποθεμάτων αντιπροσωπεύουν κόστος αποθεμάτων σε τιμή κτήσης που έχουν αγορασθεί από προμηθευτές για μελλοντική χρήση.

X. Καταθέσεις και Πιστωτικά Υπόλοιπα

Οι Πιστωτές – Άλλες Καταθέσεις περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, ποσά που εισπράξε το Κράτος για λογαριασμό τρίτων και δεν έχει διεκπεραιωθεί η πληρωμή τους προς τα τρίτα μέρη κατά το τέλος του έτους όπως και εισπράξεις που δεν είχαν αναγνωρισθεί ως έσοδα. Οι κυριότερες κατηγορίες καταθετικών λογαριασμών έχουν ως εξής:

	2018 €	2017 Αναπροσαρμογή €
Καταθετικός Λογαριασμός Κερμάτων που έχουν τεθεί σε κυκλοφορία	(135.404.250)	(128.622.882)
Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά Ταμεία (α)	(35.105.257)	(25.858.328)
Εισπράξεις ΦΠΑ	(8.439.305)	(10.570.326)
Καταθετικοί Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας	(26.483.012)	(279.263)
Καταθετικοί Λογαριασμοί Τελωνείων	(15.637.125)	(9.022.052)
Καταθετικοί Εκκαθαρίσεων και Πτωχεύσεων	(9.064.131)	(9.690.341)
Καταθετικοί Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων	(4.024.621)	(21.554.468)
Καταθετικοί Επαρχιακών Διοικήσεων	(22.894.737)	(20.776.092)
Εγγυητικές και Δικαστικές Υποθέσεις	(11.235.604)	(7.959.670)
Καταθετικοί Δημοσίων Έργων	(6.639.506)	(7.259.499)
Άλλοι Πιστωτές- Άλλες καταθέσεις	(84.265.846)	(73.144.782)
Ολικά	(359.193.394)	(314.737.703)

(α) Το ολικό ποσό των Καταθετικών Λογαριασμών για το έτος 2017 έχει αναπροσαρμοστεί σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσιάζονται στις Συγκριτικές Πληροφορίες (Σημ. 1.5.2) λόγω της διορθωτικής εγγραφής που επηρεάζει τους καταθετικούς λογαριασμούς που αφορούν τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά Ταμεία. Το ίδιο ισχύει και για το υπόλοιπο των εν λόγω Καταθετικών Λογαριασμών για το έτος 2018 όπως έχει επεξηγηθεί στην Σημείωση 6 των Οικονομικών Καταστάσεων.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

(β) Βάσει σχετικών δικαστικών διαταγμάτων, το ποσό των US\$133.800.000 (€126.226.415) και το ποσό των US\$251.000.000 (€216.379.310) κατατέθηκαν σε λογαριασμό του Πρωτοκολλητή του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας και Λεμεσού αντίστοιχα και θα παραμείνουν μέχρι την ολοκλήρωση των δικαστικών διαμαχών μεταξύ τρίτων (Σημ. V). Οι πιο πάνω Καταθέσεις δεν περιλήφθηκαν στις οικονομικές καταστάσεις της Κυβέρνησης ως Καταθετικά Υπόλοιπα.

XI. Δανεισμός

Ο Δανεισμός αποτελείται από Δάνεια Εσωτερικού και Εξωτερικού σε Ευρώ και σε ξένα νομίσματα. Οι σημαντικότερες πηγές δανεισμού είναι:

	2018	2017
	€	€
Γραμμάτια Δημοσίου	(251.889.741)	(200.042.409)
Κεντρική Τράπεζα Κύπρου	-	(510.851.500)
Ελληνική Τράπεζα Λτδ (πρώην Σ.Κ.Τ)	-	(347.273.243)
Πιστοποιητικά Αποταμιεύσεως	(4.083.718)	(11.408.691)
Χρεόγραφα Αναπτύξεως (α)	(529.756.451)	(1.269.629.975)
Ομόλογα Φυσικών Προσώπων	(701.640.900)	(613.017.700)
Ομόλογα Νομικών Προσώπων	(3.335.261.000)	-
Δάνεια για Συγχρηματοδοτούμενα Έργα	(281.188.824)	(114.828.430)
Άλλες πηγές	(8.250.000)	(9.000.000)
Δάνεια Εσωτερικού	(5.112.070.634)	(3.076.051.948)
Ευρωπαϊκά Μεσοπρόθεσμα Γραμμάτια (β)	(6.210.587.000)	(4.710.587.000)
Ρωσική Ομοσπονδία (γ)	(1.875.000.000)	(2.500.000.000)
Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων	(916.876.053)	(923.775.023)
Τράπεζα Αναπτύξεως του Συμβουλίου της Ευρώπης	(226.947.787)	(236.010.392)
Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας (δ)	(6.300.000.000)	(6.300.000.000)
Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ε)	(691.661.810)	(676.413.031)
Δάνεια Εξωτερικού	(16.221.072.650)	(15.346.785.446)
Ολικά	(21.333.143.284)	(18.422.837.394)

(α) Τα Χρεόγραφα Αναπτύξεως περιλαμβάνουν ποσό ύψους €10.000.000 (2017: €10.000.000) που αφορά επένδυση του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

(β) Τα Ευρωπαϊκά Μεσοπρόθεσμα Γραμμάτια περιλαμβάνουν ποσό ύψους €205.033.000 (2017: €205.033.000) που αφορά επένδυση του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

(γ) Το δάνειο από την Ρωσική Ομοσπονδία φέρει επιτόκιο ύψους 2,5% και είναι αποπληρωτέο σε 8 ισόποσες εξαμηνιαίες δόσεις με την πρώτη δόση να είναι πληρωτέα την 1 Μαρτίου 2018 και την τελευταία την 1 Σεπτεμβρίου 2021. Το δάνειο αυτό αποπληρώθηκε πρόωρα στις 2 Σεπτεμβρίου 2019.

(δ) Κατά το 2013 η Κυπριακή Δημοκρατία και η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου υπέγραψαν Συμφωνία Διευκόλυνσης Χρηματοδοτικής Στήριξης με τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας, στα πλαίσια της οποίας η Κυπριακή Δημοκρατία θα λάμβανε δανειοδότηση συνολικού ύψους €8.968.000.000 από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας και περίπου €1.000.000.000 (891.000.000 Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα (SDR)) από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ).

- **Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας:** Η αποπληρωμή του δανείου που εκταμιεύθηκε σταδιακά κατά τα έτη 2013-2015, ύψους €6.300.000.000, θα ολοκληρωθεί σε 14-17 χρόνια με την πρώτη αποπληρωμή να είναι ορισμένη στις 15 Δεκεμβρίου 2025. Ο τόκος καταβάλλεται σε ετήσια βάση από την ημερομηνία εκταμίευσης του ποσού. Το επιτόκιο

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

καθορίζεται σύμφωνα με την τιμολογιακή πολιτική του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας και είναι 10 μονάδες βάσης πάνω από το βασικό επιτόκιο του, το οποίο αντικατοπτρίζει το κόστος δανεισμού του. Κατά τα έτη 2016 - 2018 δεν εκταμιεύτηκε οποιοδήποτε ποσό. Ως εκ τούτου, το μη εκταμιευθέν ποσό για το εν λόγω δάνειο ανερχόταν σε €2.668.000.000 κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2018.

- Το δάνειο από το **Διεθνές Νομισματικό Ταμείο** ανέρχεται σε 569.625.000 Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα (SDR). Η πρώτη αποπληρωμή κεφαλαίου είναι ορισμένη στις 2 Οκτωβρίου 2020. Το επιτόκιο δανεισμού καθορίζεται από το ΔΝΤ και εξαρτάται από το συνολικό ύψος του δανεισμού. Μέχρι του σημείου που το εκταμιευθέν δάνειο είναι μικρότερο του τριπλάσιου του ποσού συμμετοχής της Κύπρου στο ΔΝΤ, το επιτόκιο είναι ίσο με το επιτόκιο αγοράς του ΔΝΤ πλέον περιθώριο 100 μονάδων βάσης (1%). Το μέσο επιτόκιο με βάση το οποίο καταβλήθηκαν τόκοι κατά το 2018 ήταν 1,95%.

XII. Οφειλές προς Τρίτους

Οι *Οφειλές προς Τρίτους* περιλαμβάνουν καταθέσεις σε πίστη του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων, του Κεντρικού Ταμείου Αδειών, του Ταμείου Πλεονάζοντος Προσωπικού, του Ταμείου για την Προστασία των Δικαιωμάτων των Εργοδοτούμενων σε περίπτωση Αφερεγγυότητας του Εργοδότη, του Ταμείου Τουρκοκυπριακών Περιουσιών και του Ταμείου Προνοίας Κυβερνητικών Εργατών και άλλων Ταμείων για μικρά ποσά (2018: €8.159.953.890, 2017: €7.920.635.088).

XIII. Αποθεματικό

Η Κατάσταση Μεταβολών στο Αποθεματικό είναι η ακόλουθη:

	2018	2017
	€	€
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	(23.419.843.921)	Αναπροσαρμογή (23.689.671.905)
Διορθώσεις Σφαλμάτων Προηγούμενων ετών (i)		75.273.650
Μείωση Ταμειακών Ροών για το έτος	(189.394.573)	(300.055.522)
	(23.609.238.494)	(23.914.453.777)
Προσαρμογές:		
Πληρωμές/(Εισπράξεις) εκτός υλοποίησης προϋπολογισμού	3.159.195.967	(56.605.823)
Μη πραγματοποιηθέντα συναλλαγματικά κέρδη	21.415.065	62.526.333
Ζημίες από την έκδοση χρεογράφων και γραμματιών στην εύλογη αξία	(39.972.712)	(2.539.593)
Μεταβολές Μεταβατικού Λογαριασμού Δανείων Προς/ Δάνεια Από	(2.891.995.702)	501.707.576
Μεταβολές Μεταβατικού Λογαριασμού Επενδύσεων	(15.910.813)	(10.478.637)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	(23.376.506.689)	(23.419.843.921)

(i) Η διόρθωση αφορά την αναπροσαρμογή που έγινε στους Λογαριασμούς Καταθέσεων και στα Άλλα Έσοδα – Χορηγίες Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσιάζονται στις Συγκριτικές Πληροφορίες (Σημ. 1.5.2).